

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Cap. III. De Casibus specialiter reservatis in Ordinibus Religiosis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

reservatis huic Archiepiscopo : qua in re addunt Comit. Homob. Pelliz. & alii, hoc ipso, quod Episcopus non proponit in tabella aliquos casus reservatos in Synodis, censi tribuere generalem facultatem absolvendi ab illis; quia, si voluisset eos sibi reservare exposuisset in tabella. Demum noto, ex Chapeavil. apud Croix num. 1634. manere reservationem casuum expositorum in tabella, quamvis moriatur Episcopus, qui reservavit, quousque Successor non revocet; est enim per modum statuti perpetui : secus vero dicendum de reservatione facta tanquam ab homine. Noto insuper, quod, si Episcopus edat novum catalogum casuum reservatorum, in quo aliquem prioris tabellæ omittat, hunc etiam ante commissum desinere esse reservatum, non tamen desinere excommunicationem per illum jam incursum : contra vero, si Episcopus addat novum casum, cui etiam adnectat excommunicationem, qui hunc antea commiserat, non ligabitur ea excommunicatione, quia hæc non imponitur, nisi peccatis committendis; ligabitur tamen reservatione ex Bordon. Ayers. & aliis apud Croix num. 1634. quia ablata est jam jurisdictio respectu illius; quamvis alii probabiliter aliter sentiant

C A P U T III.

De Casibus specialiter reservatis in Ordinibus Religiosis.

PRÆTER casus Papales, quibus etiam subjacent Religiosi, Clem. VIII. ann. 1593. concessit Superioribus Regularium, ut possint sibi reservare II. casus, quos ipsemet exprimit in Bulla, aut omnes, aut eorum aliquos, prout subditorum utilitati expedire in Domino judicaverint : & si quod aliud peccatum grave, præter II. pro Religionis conservatione, aut pro Conscientiæ puritate reservandum videatur, id non aliter fiat, quam Generalis Capituli in toto Ordine, vel Provincialis in Provincia, matura discussione, & consensu. Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graves quibusdam peccatis etiam non reservatis à Confessariis imponendas, quæ subditos ab ejusmodi perpetrandis cohibere possint. Hactenus ex Clem. VIII. quod confirmavit Urb. VIII. Venio jam ad casus Bullæ Clement. VIII. qui

qui undecim numerantur, quosque undecim numeris hic breviter absolvam.

I. *Veneficia, Incantationes, sortilegia.*

Nota: *Veneficia*, etsi non habeant magicum quid conjunctum, modo venenum propinetur, etiamsi mors non sit secuta: Fagund. Portel. Homob. Bass. & alii. *Incantatores*, sive tacite, sive expresse invocato dæmone; & in hunc casum incidit etiam, qui incantatoris opera utitur: Doctores cit. *Sortilegia*, etiam sine pacto expresso; item, qui sortilegos consulit, eorum opera utitur; item divinatio; item astrologia judiciaria: Coriolan. contra Cours. apud Bass.

II. *Apostasia à Religione, sive habitu dimisso, sive retento, quando eo pervenit, ut extra septa Monasterii, seu Conventus fiat egressio.*

Nota, *Apostasia, &c.* Si animo apostatandi dimisso habitu tentes egredi extra septa, nec potes, non incurris hunc casum; incidis tamen in excommunicationem, cap. *Ut periculosa, ne Cler. vel Monach. in 6.* ob temerariam habitus dimissionem. Si animo apostatandi exeat, sed statim redeas, peccas mortaliter, tamen non incurris hunc casum, quia peccatum non est exterius consummatum in ratione apostasiæ, cum non dicatur rigoroſe recessus: Navarr. Graf. Bon. Bordon. Bass. & alii. Si apostates è domo, vel loco, ubi Fratres morantur, dum fabricatur Monasterium, vel è domo alicujus secularis, incurris hunc casum; quia talis fuga est desertio Instituti animo non redeundi: Cours. Bass. & alii: secus, si desit hic animus, qui requiritur essentialiter ad apostasiam.

III. *Nocturna, & furtiva è Monasterio, seu Conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta.*

Nota, *Nocturna, &c.* Si fiat in crepusculo diei, Coriolan. dicit, non incurri hunc casum, Cours. dicit, incurri; in dubio censendum factam de die etiam pro foro externo, ut sic poena mitigetur: Bassæus. *Et furtiva*, hoc est sine licentia Superioris, etiamsi alii sciant, ut addit Cours. contra Coriol. & March. quia fit invito Superiore; imo, etiamsi Prælati indebite consenserit, quia licentia est nulla, ut addit Suar. Idem est, si ipse Prælati egrediatur, quia contra regulam, & suum Superiorem majorem: Suar. Cours. Bass. & alii. Parvitas tamen

tamen temporis excusat juxta jam dicta; in Religione tamen observanti non excusat quadrans: Bordon.

IV. *Proprietas contra votum Paupertatis, quæ sit peccatum mortale.*

Nota: *Proprietas, &c.* qua scilicet Religiosus tenet aliquid contra voluntatem expressam, vel probabiliter præsumptam Superioris, & Domini. Qui autem accipit, aut tenet absque licentia, sed cum dependentia à voluntate Superioris, non est proprietarius, nec incurrit hunc casum, etsi peccet graviter. Quantitas rei est, quæ sufficeret in seculari ad furtum mortale; addit tamen Marchant. ut ex circumstantiis loci, Monasterii, abundantia regionis, consuetudinis, &c. major etiam quantitas proprietatem non faciat; habenda est etiam ratio rerum unico usu consumptibilium, in quibus quandoque plus displicet Superiori modus, quam res; quod si etiam res displiceat, adhuc quantitas debet esse major, cum hujusmodi res fit frequenter objectum liberalis donationis, & oblationis: v. Bass. v. hic cas. 8.

V. *Juramentum falsum in judicio regulari, seu legitimo.*

Nota: *Juramentum, &c.* quando scilicet juridice, ac legitime interrogaris à Superiore, sive ut reus, sive ut testis; secus vero, si pejeres in judicio non legitimo, vel circa aliquid, de quo non interrogaris: Suar. t. 4. de Relig. l. 2. c. 8. n. 7. neque, si ex conscientia erronea putes, te pejere, quia actus externus non est perjurium: Suar. contra Fagund. quando autem testis, vel reus teneatur fateri, dictum est q. anteced.

VI. *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum foetum, etiam effectu non secuto.*

Nota: *Procuratio, &c.* ex intentione scilicet abortus animati; requiritur tamen, ut sit applicata v. g. potio, &c. etiam si abortus non sequatur. Hinc non incurris hunc casum, si ex alio fine percutias prægnantem, ex quo per accidens sequatur abortus; neque si des auxilium, vel consilium, & illa non applicet; neque, si dubitans de animatione foetus, procures abortum, quem non procurares, si probabiliter scires, esse animatum, quia ex intentione non lædis foetum animatum: Bordon. q. 7. Mandans autem comprehenditur sub voce illa, *Procuratio*: Bordon. Bass.

VII.

VII. *Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterii, aut Conventus.*

Nota: *Falsificatio, &c.* Fit hæc imitatione manus, vel si aliquid eorum litteris addatur, aut detrahatur, quo sensus ab eis intentus mutetur; similiter, si eorum sigillum applices litteris falsis, vel aliud simile effingas, eoque utaris. Si autem fureris eorum sigillum, aut aliud effingas, animo signandi scripturam, sed postea non signes, non incurris, quia proprie non habetur falsificatio, quæ respicit litteras signatas: Suar. l. 8. c. 18. n. 7. Neque, si signes epistolam continentem materiam levem, & animo non inferendi damnum: Suar. ib.

VIII. *Furtum de rebus Monasterii, seu Conventus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.*

Nota: *Furtum, &c.* & similiter detentio, & usus rei, invito Superiore, & res Monasterii est etiam, quæ ad usum particularium est assignata: unde incurrit hunc casum, qui furatur, aut detinet scripta aliorum Religiosorum sui Monasterii, ut transcribat, & postea restituat, modo supponatur alter rationabiliter invitus: Baslaeus. Addit Cours. talem furem incurrere etiam excommunicationem reservatam Papæ contra occupantes bona Ecclesiarum, quod probabile reputat Boss. Quantitas saltem quatuor argenteorum sufficit; & quandoque minor, juxta occurrentes circumstantias; modo non sit in comestibilibus: Suar. l. 8. *Relig.* c. 21. n. 40. & 41. Ait Sanch. l. 7. *Dec.* c. 20. num. 3. Opinionem unius Recentioris exigentis quantitatem requisitam ad furtum filiorum probabilem non esse, cum Instituti ratio, vox ipsa Superioris, & demum omnia jura prohibeant ejusmodi furta. Quamvis Tamb. l. 8. *Decal.* t. 2. c. 4. n. 6. alleget Rebel. Ledes. Cened. & Caram. in oppositum: v. tamen Lug. *de Just.* d. 3. a n. 172.

IX. *Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.*

Nota: *Lapsus, &c.* significat seminis emissionem; imo etiam distillationem, quæ est vera seminis effusio, ut addit Gob. contra Dian. Dicitur autem *Voluntarius*, si voluntas volendo influat in illum; quale non est desiderium seminationis nocturnæ ob sanitatem, quia non peccas, juxta dicta d. 1. q. 2. Si proveniat ex sola delectatione interna absque omni actu externo, Coriolan. & alii apud Dian. p. 4. t. 4. r. 41. putant, non esse casum hic reservatum, quia requiritur, ut opere externo consummatur; sed absolute tenendum oppositum cum D. Th. Suar.

Suar. S. v. Gob. & aliis, quia, quoties peccatum pervenit ad pollutionem, est in sua specie opere consummatum. Si seminatio sequatur ex nimio potu, & crapula, vel ex actu externo venialiter tantum libidinoso, qui scilicet leviter ex natura sua ad libidinem provocat, qualis est aspectus solius faciei, vel personæ decenter vestitæ, non incurri hunc casum censent Bass. & alii. quia non est lapsus carnis externo opere graviter libidinoso consummatum; sed si intentio libidinosa sit graviter prava, ex qua sequatur pollutio dicendum oppositum, ut supra; præsertim, si sit aspectus verendorum aliarumve partium graviter ad libidinem allicientium, ut docent communiter.

X. *Occisio, vel vulneratio, seu gravis percussio cujuscunque personæ.*

Nota: *Occisio, &c.* etiam si fiat per alium, juvando, ministrando instrumenta, &c. Bassæus. Dicitur autem percussio gravis, quæ conjuncta est cum gravi læsione, vel injuria, ex cap. *Si quis suadente.* Ut vero incuratur hic casus, debet id fieri pravo animo; non ergo incurris, si lædas coactus metu gravi, licet graviter tunc pecces: Floron. Bass. incurris autem, si pravo animo lædas consentientem, quia hic non est Dominus membrorum suorum; & similiter, si pravo animo lædas teipsum, quia es persona: Bass.

XI. *Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad Inferiores, aut ab Inferioribus ad Superiores.*

Nota: *Malitiosum, &c.* hoc est ex intentione impediendi effectum literarum, juxta Suar. l. 2. c. 18. n. 13. vel ex intentione mali, sive positivi, sive privati, sive Superiorum, sive subditorum, juxta Bass. Incurris hunc casum, etiam si aperi facias ab alio, ut legat, etsi non legeret; item, etiam si Superior ille non sit tuus Superior, cum satis sit, si sit Superior ejus, ad quem scribit. Non vero, si legas absque eo, quod aperias; vel si aperias cum tacito mittentis consensu, aut bona fide sperando in rati habitatione ejus, cui mittuntur; neque, si detineas, retardes, aperias, aut etiam comburas, probabiliter timens, in his contineri injustum aliquod malum, quia uteris defensione naturali: Fagund. Portel. Bass. & alii: secus vero, si malum sit justum, & tibi debitum, quia sic malo animo impedis actum justitiæ, Molin & alii.

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. LI QUÆ-